

Безлюдна Віта Валеріївна, к. пед. н., доцент кафедри іноземних мов,
Макарчук Вікторія Вікторівна к. пед. н., доцент кафедри виховних
технологій та педагогічної творчості,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

УПРОВАДЖЕННЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Приєднання України до Болонського процесу викликало необхідність внесення істотних змін у зміст і організацію професійної підготовки високоосвічених, компетентних фахівців відповідно до нової стратегії вищої освіти при створенні дворівневої освітньої моделі "бакалавр – магістр".

Нині у ВПНЗ реалізується триступенева модель професійної підготовки за програмами бакалаврату – магістратури – аспірантури. Ступенева професійна підготовка майбутніх педагогів у ВНЗ є відповіддю на «виклики» сучасного суспільства.

На рівні бакалаврату головна мета полягає у створенні умов для оволодіння студентами фундаментальними знаннями, зміст і обсяг яких задано освітнім напрямом і профілем, що входить у цей напрямок і пов'язаний з майбутньою спеціальністю. Саме фундаментальність підготовки створює сприятливі умови для подальшого продовження освіти і свідомого вибору шляхів отримання спеціальності і спеціалізацій різного рівня.

У магістратурі відбувається своєрідна "добудова" освіти, коли майбутній випускник має можливість продовжити освіту за найближчим до його професійних інтересів профілем. Крім цього, фахівці, які вже мають вищу освіту, можуть, не повторюючи щабель бакалаврату, вступити до магістратури для поновлення своєї освіти. Саме цей процес нині активно розвивається у вітчизняному просторі вищої освіти.

Результатом засвоєння освітньої програми на кожному з рівнів професійної підготовки є сукупність певних компетенцій.

Одним із підходів, що характеризує професійну підготовку майбутніх учителів іноземних мов на сучасному етапі її розвитку, є компетентнісний підхід [1]. Він надає сучасній вищій школі широкі потенції для підвищення

якості підготовки майбутніх фахівців. Європейське освітнє співтовариство, за висновками І. П'янковської, активно розглядає і впроваджує можливості компетентнісного підходу для підготовки вчителів. Про це свідчать численні наукові розвідки і нормативна база деяких Європейських держав [3].

Упровадження компетентнісного підходу до стандартизації змісту освітніх галузей є, на думку багатьох міжнародних експертів, одним із ключових моментів розроблення стандартів якості освіти. У контексті гуманістичної парадигми компетентність виконує роль мотиваційного і цільового орієнтирів для студента, майбутнього вчителя [3].

У зв'язку з цим стандарти вищої освіти розроблено як стандарти компетентнісної моделі з використанням кредитної системи, що спроможні розвивати характерні для української вищої школи ідеї системно-діяльнісного підходу до освіти й багаторівневості підготовки.

Компетентнісно-орієнтоване розуміння організації професійної підготовки у ВНЗ висуває нові вимоги до його ресурсного забезпечення – інформаційного, методичного, кадрового, тощо.

Якість професійної підготовки майбутнього фахівця значною мірою залежить від рівня сформованості його *загальнокультурної, соціокультурної та комунікативної компетентностей*. Різнобічний і професійний розвиток особистості педагога, зокрема вчителя іноземної мови, передбачає високий рівень його соціокультурних знань та вміння використовувати їх в іншомовній міжкультурній комунікації.

Нині у ВНЗ України особливого значення набуває "комунікативна компетенція" як важлива складова професійної компетентності.

У теорії навчання іноземної мови у вищій школі в основному вживають два поняття: "лінгвістична (мовна компетенція)" і "комунікативна компетенція". Вперше термін "комунікативна компетенція" використовував американський лінгвіст Д. Хаймс в 1966 р., як протиставлення терміна "мовна компетенція" – абстрактне лінгвістичне знання дорослого одномовного (монолінгвального) носія мови, запропонованого Н. Хомський. Д. Хаймс визначив це поняття як "знання, що забезпечують індивіду можливість

здійснення функціонально спрямованого мовленнєвого спілкування, тобто того, що необхідно знати тим, що говорять для досягнення успіху в комунікації, яка відбувається в середовищі іншомовної культури" [4].

У програмному документі з мовної освіти Ради Європи виділяються мовна, соціолінгвістична та прагматична компетенції; зарубіжні методисти описують лінгвістичну, тематичну, соціокультурну, компенсаторну, навчальну компетенції, а також мовну та соціокультурну. Таким чином, аналіз даних видів комунікативної компетенції показує, що більшість дослідників сходяться на думці про наявність в іншомовній освіті майбутніх педагогів таких складових, як мовні та соціокультурні знання, соціолінгвістичні та соціокультурні вміння і навички [2].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Курляндка З. Н. Психолого-педагогічні умови формування професійно-педагогічної компетентності майбутнього вчителя / Курлянд З. Н. // Наука і освіта. – 2008. – № 8–9. С. 171–176.
2. Левшин М. М. Впровадження компетентнісного підходу до навчання у ВНЗ: реалії та перспективи / М. М. Левшин // Реалізація європейського досвіду компетентнісного підходу у вищій школі України : матеріали методологічного семінару. – Київ : Педагогічна думка, 2009. – С. 217–224.
3. П'янковська І. В. Визначення ключових компетентностей майбутніх учителів у країнах Європи / П'янковська І. В. // Вища освіта України. Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». – Т. 1. – Вип. 8. – С. 384–391.
4. Hymes D. On communicative competence // Sociolinguistics / edited by J. B. Pride, J. Holmes. Harmondsworth: Penguin, 1972. – P. 269–293.